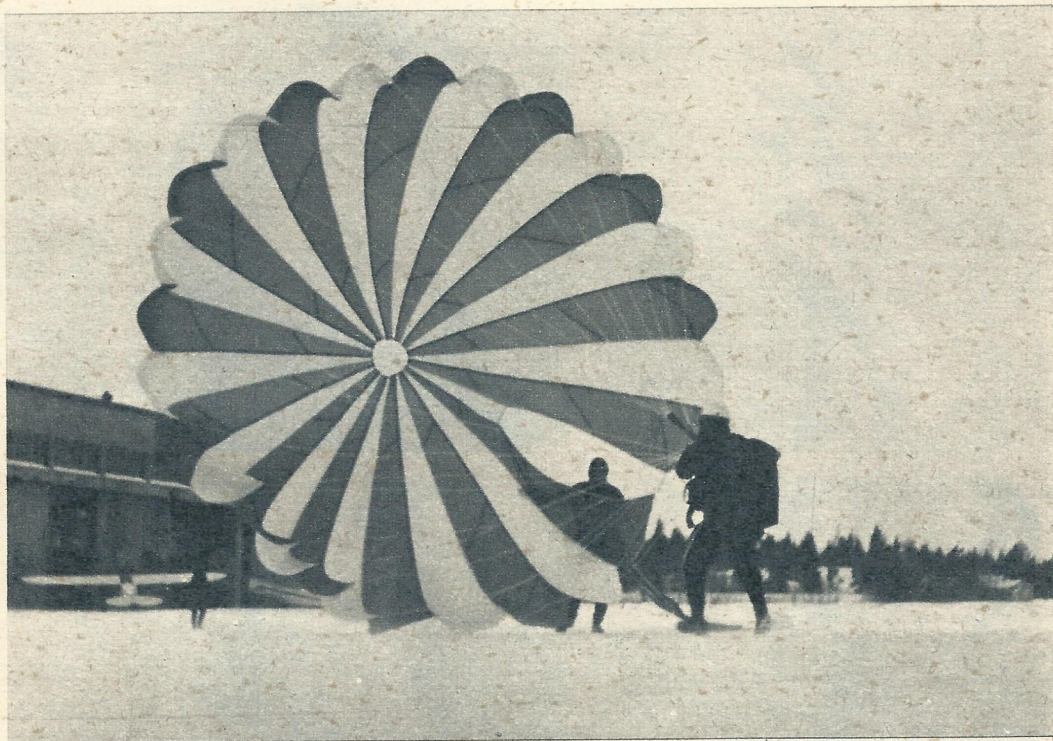

↓ Laskuvarjokerhon nuorin, toistaiseksi vielä epävirallinen jäsen 13-vuotias Pentti Mäkinen Kainiaisista on pukeutunut ylleen laskuvarjohyppääjän täyden varustuksen, joka painaa noin 25 kiloa.

huima harraste

↓ Turvallisuusmääräykset kieltävät hyppäämisen, jos tuulen voimakkuus on yli 4 metriä sekunnissa. Kuten kuvasta näkyy, voi liian voimakas tuuli riepotella hyppääjää pitkän maalipaikkaa, kunnes kaverit ehtivät kasata varjon.

Maassamme on ilmailulla jo vanhat perinteet — onhan esim. Aero maailman vanhimpia lentoyhtiöitä. Tähän asti on tunnettu kaksi ilmailun muotoa: moottorilento ja purjelentourheilu. Nyt on tullut niiden rinnalle laskuvarjourheilu ja siihen kiinteästi liittyvänä syöksylento. Suomen Laskuvarjokerhossa on jo kuutisenkymmentä jäsentä, joiden joukossa on jopa pari naistakin. Seuraavassa reportaasissa tutustumme laskuvarjokerhon toimintaan sen kotikentällä Malmilla.

LASKUVARJO ei ole niinkään nuori keksintö. Sen keksijänä pidetään näet Leonardo da Vinciä, joka eli 1400-luvulla. Tiettävästi tämä nero ei kuitenkaan itse kokeillut keksintönsä kätevyyttä käytännössä. Niinpä saamme siirtyä ajassa eteenpäin kolmisensataa vuotta, ennenkuin kohtaamme historian ensimmäisen laskuvarjohyppääjän. Hän oli ranskalainen Montgolfier, joka vuonna 1777 hyppäsi onnistuneesti erään korkean rakennuksen katolta.

Ilmapallosta hyppäsi ensimmäisen keran, noin 1 000 metrin korkeudelta, ranskalainen Garnerin v. 1797. Mutta aina ensimmäiseen maailmansotaan asti laskuvarjo oli vailla käytännöllistä merkitystä: se oli vain eräänlainen näytösväline. Vuonna 1914 laskuvarjo todisti käyttökelpoisuutensa lentäjien pelastusvälineenä. Silloin itävaltalainen lentäjä Hefty joutui siihen turvautumaan ja tuli

kuin tulikin maahan vahingoittumattomana.

Siinä perustietoni laskuvarjohypyistä — nekin Isosta Tietosanakirjasta poimitut — lähtiessäni tutustumaan Suomen Laskuvarjokerhon kokous- ja koulutus-tilaisuuteen Malmin lentokentälle. Vaikka kerhon kotipaikka on Helsinki, kuuluu siihen jäseniä ympäri maamme, sillä se on toistaiseksi uuden urheilumuotomme ainoa kerho, Inkeröisiin viime joulun tienoilla perustettua ja sikäläisen purjelentokerhon yhteydessä toimivaa kerhoa lukuunottamatta.

Mikä sitten on ollut alkusysäyksenä tämän huimapäiden kerhon perustamiselle ja mikä on se, joka laskuvarjohyppääjiä erityisesti viehättää? Siihen saamme vastauksen kerhon puheenjohtajalta, ekonomi Kavo Laurilalta.

— Ensinnä haluan korostaa, että meidän hyppyilämme ei ole mitään tekemistä sirkushyppyjen kanssa. Toimintamme pe-

Tällä tavalla ekonomi Kavo Laurila on irrottanut lentokoneesta jo kymmeniä kertoja, mutta hyppäämisen viehätyks ei ole hiventäkään laimentunut, pikemmin voitaisiin sanoa päinvastoin.

rustuu kokonaan siihen, että laskuvarjohyppy on urheilua siinä kuin mikä muu laji tahansa. Esimerkiksi minua henkilökohtaisesti siinä kiinnostaa ja viehättää uskalluksen urheilumaisuus — se, että koneesta tulee hypätyksi ja sillä siisti! Myös uutuuden viehätyks on eräs tekijä sekä se, että se on kaikista ilmailun aloista eniten antavaa.

Ensimmäisen hyppynsä 37-vuotias puheenjohtaja teki kesällä 1960 Yhdysvalloissa. Sen jälkeen hän on mm. suorittanut Ranskan valtion alaisen Biscarrossén laskuvarjohyppääjien koulun kurssin ja tällä hetkellä hänellä on kaikkiaan 43 hyppyä, joista 28 itselaukaisun avulla. Saman kurssin on myös suorittanut ins. Pentti Mäkelä Kouvolasta. Kerhon varapuheenjohtajana toimii ins. Henrik Ahava ja sihteerinä merkonomi Pekka Vainio. Naisjäseniä on toistaiseksi vain kaksi, rouva Tuula Ahava ja neiti Leila Hyytiäinen eikä kumpaakaan ole vielä laskettu suorittamaan ensimmäistä hyppyä.

Turvallisuusmääräykset

ovat varsin ankarat. Hyppääjän alin ikäraja on 17 vuotta, mutta alle 21-vuotialta vaaditaan vanhempien suostumus. Ennen kuin ketään hyväksytään laskuvarjohyppyä suorittamaan, on

HUIMA HARRASTE

jatkoa

hänen käytävä läpi psykofysiologisen laitoksen lääkärintarkastus. Ennen ensimmäistä hyppyä on suoritettava monipuoliset kuulustelut ja kaatumiskokeet. Varjoja tulee olla kaksi, päävarjo ja varavarjo, molemmat samoissa jaljaissa. Kun laskeutumispaikkana on maa, on käytettävä haalareita, varsikenkiä tai saappaita sekä kypärää. Tuulen nopeus saa olla korkeintaan 4 m/sek ja yli 3 600 metrin korkeudesta hypättäessä on käytettävä happinaamareita.

Alin hyppykorkeus kaikilla on 600 metriä. Erikoisvarusteisiin kuuluvat kehittyneemmällä hyppääjillä mm. sekuntikello ja korkeusmittari, jolloin he vapaasti ilman varjoa syöksyessään voivat määrätä melko tarkalleen laskuvarjon avaamiskorkeuden. Tuulen ajautumissuunnan ja -voiman määrittelemiseksi käytetään ns. tuulimittaria (streamer) tai 'käähkänä', joka on pieni kangasvarjo. Se pudotetaan ennen hyppyä koneesta maali-paikan yläpuolella ja sen laskeutumises-ta voidaan todeta, mihin suuntaan tuuli

hyppääjää tulee kuljettamaan. Koulutus alkaa aina pakkolaukaisun avulla. Tämä tarkoittaa sitä, että lentokoneeseen kiinnitetty naru laukaisee varjon ilman hyppääjän omaa apua. Vasta monen pakkolaukaisuhypyn jälkeen oppilas pääsee itselaukaisuasteelle — esim. Ranskassa alin raja on 15 hyppyä.

Kallista urheilua

Päävarjon ja varavarjon yhteishinta vaihtelee 100 000 — 200 000 vmk, lisävarusteet maksavat useita tuhansia. Kerho vuokraa oman koneen vielä puuttuessa hyppytarkoitukseen hyväksytyä konetta, jonka tulee olla 4-paikkainen, niin että siihen mahtuvat pilotti, opettaja sekä kaksi hyppääjää kerrallaan. Koneen vuokra on n. 60 nmk tunnilta ja yhteen hinaukseen kuluu aikaa 15—20 minuuttia. Näin saamme hypyn hinnaksi joko 10 tai 20 nmk riippuen siitä, onko hyppääjiä yksi tai kaksi.

Varjokalustoa on kerhon hallussa siten, että omia varjoja on kaksi ja lainavarjoja kaksi, toinen Kar-Air Oy:ltä ja toinen hämeenlinnalaiselta K. K. Lehtovaara Oy:ltä käyttöön saatu. Niinpä kerhon suurimpana pulmana onkin tällä hetkellä lisäkaluston saaminen.

Jäsenkunnasta ei sen sijaan näytä tulevan puutetta. Utissa toimii armeijan laskuvarjojääkärikoulu majuri Kaj Ha-

gelbergin ansiokkaalla johdolla. Sieltä Suomen Laskuvarjokerho on saanut ja jatkuvasti saa jäsenistöönnsä ilmailukärpäsen puremia nuoria miehiä ja kerho taas puolestaan 'lainaa' armeijalle omia jäseniään asepalveluksen ajaksi. Nuorin kerholaisista on 18-vuotias ja Kavo Laurila itse, nyt 37-vuotiaana, on joukon vanhin.

Uusi olympialaji?

Kuten sanottu; laskuvarjohyppääjät kaikkialla maailmassa ottavat harrastuksensa puhtaasti urheilulliselta kannalta. Sotilasvarjot avautuvat pakkolaukaisijalla ilman hyppääjän omaa asiaan puutumista, urheiluhypyissä oppilasajan jälkeen avataan varjot itse. Olennaista on myös urheiluarvojen ohjattavuus: pyritään laskeutumaan mahdollisimman lähelle maalia.

Hypättäessä 600 metrin korkeudesta ilmaaoloaika on noin kaksi minuuttia. Korkeammalta hypättäessä edeltää laukaisua vapaa lento määräsennossa tai ennalta sovittuja liikesarjoja tehden. Esimerkiksi käännökset, voltit, liu'ut ja syöksykierteet ovat mahdollisia. Ihmisen suurin nopeus ilmassa vapaana pudotessaan on noin 180 km/t ja varjo avatuna noin 6 m/sek.

Laskuvarjourheilu on maailmassa levinnyt jo kaikkialle ja niinpä viime kesänä Yhdysvalloissa lähellä Bostonia pidetyissä laskuvarjohyppääjien MM-kisoissa herätettiin ajatus, että laji olisi saatava myös olympiakisoihin. Nyt pidetyt MM-kilpailut olivat järjestyksessä jo kuudennen ja niitä pidetään joka toinen vuosi. Suomesta ei niissä vielä ole ollut osanottajia, sillä kilpailijoilla tulee olla vähintään 200 hyppyä takanaan, ja sellaisia miehiä tai naisia meillä ei vielä ole.

Eräänä kisojen lajina oli 1 000 metrin tarkkuuslasku 10 sekunnin vapaalla putouksella. Sarjan voittajalla oli takanaan 350 laskuvarjohyppyä, mitä määrää ihmeteltiin sen pienuuden vuoksi. Venäläisten kehittämä uusi varjokeksintö tekee mahdolliseksi myös taaksepäin liukumisen hypyn aikana.

Uudeksi MM-lajiksi ehdotettiin 3 000 metrin hyppyä, jonka aikana kaksi hyppääjää vaihtaa viestikapulaa ilmassa siten, että miehet irrottautuvat koneesta 1—2 sekunnin väliajoin ja suorittavat vaihdon vapaan putoamisen aikana.

No, ei tämäkään vielä mitään ihmeellistä ole, tuumivat meikäläiset laskuvarjomiehet. Tietävästi on samankaltainen hyppy ainakin kerran suoritettu 10 kilometrin korkeudesta, jolloin peräti 10 miestä ennätti vapaan lennon aikana vaihtaa viestikapulaa keskenään! Ja viiden vaihdon hyppyt ovat jo varsin yleisiä...

— Juuri tällaisissa hypyissä on tarkka ajanarvioimistaito tarpeen, sanoo ekono-

mi Laurila. Siksi onkin harjoitettava sekuntikellon avulla ajan kulumista myös maan päällä oltaessa. On tosin saatavissa erityisiä varavarjon päälle kiinnitettäviä telineitä korkeusmittareineen ja sekuntikelloineen, mutta ne maksavat paljon.

Yleisenä periaatteena on, että jokainen hyppääjä opettelee pakkaamaan varjonsa itse. Ja vaikka hän ei olisi sillä hypännytkään pitkiin aikoihin, on varjo määräajoin avattava ja tuuletettava. Päävarjon pinta-ala on noin 60 m² ja varavarjon hieman pienempi. Hypättäessä varjon avulla maahantullessa lento vastaa normaalipainoisen miehen hyppyä parin metrin korkeudelta ilman varjoa. Näin ollen on oikeaan kaatumiseen kiinnitettävä huomiota jatkuvalla harjoittelulla. Ns. kierivissä kaatumisessa koskettavat ensin maata jalkapohjat, sitten vinoasennossa koko vartalo ja viimeksi kypärällä suojattu pää.

Olosuhteet Malmin lentokentällä ovat yllättäneet kerholaiset myönteisesti. Alussa tosin betonikaistat, öljysora ja kentän hiekkaosat panivat hieman arvelemaan, varsinkin, kun läheiset metsät, piikkilanka-aidat ja asutus lisäsivät kainouden tunnetta. Mutta hyppyt ovat onnistuneet hyvin ja maaliristi on melkein joka kerralla ollut alle sadan metrin tuntumassa laskeutujasta. Toiminnan aloittamiselle antoi mahdollisuudet ilmailutoimiston ja lentokentän lennonjohton suojeleminen.

Laskuvarjohyppyihin sisältyy aina tietty riski, mutta tämä vaaramomentti ei ole sen suurempi kuin monessa muussakaan urheilulajissa. Sitä paitsi varjoja on aina kaksi, joten jos vaikkapa toinen pettää, avautuu toinen ja tuo hyppääjän turvallisesti maan kamaralle. Ja kaiken vaaran, vaivan ja hyppyjen kalteuden korvaa se valtava elämys, minkä hyppääjä saa syöksyessään korkeuksista huimaa vauhtia erilaisia liikesarjoja tehden, ja se helpotuksen tunne, kun varjo määrätyllä hetkellä sitten humahtaan avautuu.

Suomen Laskuvarjokerhon jäseneksi pääsee jokainen määrään täyttänyt kansalainen. Toistaiseksi tämä Malmilla toimiva kerho on maassamme ainoa, mutta varmaa on, että tämä uusi urheilumuoto tulee hyvin nopeasti saamaan harrastajia yhä tihenevin joukoin. Jos siis satutte liikkumaan Malmin lentokentän lähetyvillä sunnuntaina puolenpäivän aikaan ja näette lentokoneesta irtautuvan 'möykyn' syöksymässä kohti maata, älkää pelätkö. Siellä vain Suomen Laskuvarjokerhon jäsenet suorittavat harjoitushyppyään voidakseen joskus tulevaisuudessa puolustaa maamme värejä tämänkin urheilun maailmanmestaruuskisoissa.

Mutta entäpä jos kumpikaan varjo ei avaudu? Mitä silloin on tehtävä?

— Rukoiltava! □